

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש טז אדר תשע"ח: הדלקת נרות: ירושלים 5:02 תל-אביב: 5:17 חיפה 5:07 מוצאי שבת: ירושלים: 6:15 תל-אביב: 6:17 חיפה: 6:16 ר"ת: 6:55

פרשת כי תשא

צדקה תציל ממות

הזדמנות שהוחמצה...

הצדיק רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל באחת מנסיעותיו, ראה שלפניו נוסעת משאית גדולה של חברת "קוקה קולה". מיד הורה לנהגו לעקוף את המשאית ולעצור לפניו לחסום דרכה. התנצל הנהג שמסוכן לעשות כן שהרי אם לא יבחין נהג המשאית, יגרום לתאונה ח"ו, אך רבי מאיר עמד על בקשתו.

בלית ברירה עקף הנהג במהירות את המשאית וחסם דרכה. כמובן נבהל נהג המשאית ויצא בחמת זעם לצעוק עליהם היאך העיזו לעשות כזה דבר מסוכן. רבי מאיר לא התייחס לצעקותיו אלא ביקש ממנו בנחת: "אנא תעשה לי טובה ותן לי כוס "קוקה קולה" לשתות כי צמא אנכי מאד..."

הבקשה הרתיחה את הנהג עוד יותר והגביר את צעקותיו וגידופיו אשר לא די שלא מתנצל על מה שעשה, עוד מעיז לבקש כוס משקה... ובכעסו חזר למשאית והמשיך בנסיעתו. בהמשך הדרך קרתה תאונה נוראה למשאית שגרמה למותו של הנהג.

נענה רבי מאיר ואמר: "ראיתי את מלאך המות מרקד על ראשו, ורציתי להצילו ע"י מצות צדקה המצילה ממות, אך מה אעשה והלה לא השכיל להציל את נפשו".

באר החיים

"צדקה תציל ממות"

אשה צעירה, אם למשפחה ברוכת ילדים חלתה. היא באה לביתו של **רבי חיים קנייבסקי** שליט"א ושפכה לבה לפני הרבנית כי הרופאים לא נותנים לה סיכוי לחיות "מה אעשה" מיררה בבכי.

סיפרה לה הרבנית: אדם פנה אל בעלי רבי חיים וביכה את צרתו כי הרופאים מעניקים לו חמשה אחוזים של סיכויים להבריא ממחלתו הקשה. הוא הביע רצון לתרום סכום גדול לצדקה לזכות רפואתו ושואל: "למי לתת?"

ענה לו רבי חיים: אמנם אין לעשות תנאים עם הקב"ה, אולם טוב יהיה אם יתרום לקופת הצדקה של העיר, היהודי תרם ומיהר לבית החולים בבקשה לערוך בדיקה נוספת והרופאים נדהמו: אין כל זכר לגידול!

אותה אשה צעירה הצליחה לחסוך במשך השנים סכום כסף שיועד להרחבת דירתם הצפופה, עתה, לאחר ששמעה את הסיפור מפי הרבנית, החליטה עם בעלה למסור את כל הסכום לקופת הצדקה הזו. לאחר שתרמו פנו לבדיקות בלב, שקט ובטוח. גם כאן לתדהמת הרופאים ההמומים נעלם כל זכר למחלתה!

בית אמי

טוב וראוי לכל אדם להרגיל עצמו בנתינת צדקה [המגינה מפני הסכנה]!
נלמד מהפסוק: "ונתנו איש כופר נפשו... ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם" (פרק ל-יב)

וכתב רש"י: "שהמנן שולט בו עין הרע". ומבאר שפתי חכמים: לא שהוא מצווה למנותם מחצית השקלים, כדי שיעשו האדנים, אלא תחבולה שלא ישלוט בהם עין הרע... "ולא יהיה בהם נגף" – הבא לעולם. ועל דרך "וצדקה תציל ממות" עכ"ד. וכן פירש רבי יצחק אברבנאל זצ"ל הטעם שציוותה תורה לתת שקלים – "ולא יהיה בהם נגף" שהשקלים נועדו להיות כופר נפשם לצדקה ולהצילם ממות וממגיפה.

תכונה טבעית הטביע הקב"ה בצדקה שיהיה בכוחה להציל מן המות. ראיה לכך מלשון חז"ל בגמרא (בבא בתרא י:): "עשרה דברים קשים נבראו בעולם. הר קשה, ברזל מחתכו. ברזל קשה, אש מפעפעו. אש קשה, מים מכבין אותה. מים קשים, עבים סובלים אותם. עבים קשים, רוח מפזרתן. רוח קשה, גוף סובלו. גוף קשה, פחד שוברו. פחד קשה, יין מפיגו. יין קשה, שינה מפכחתו. ומיתה קשה מכולן, וצדקה מצלת מן המיתה דכתב: "וצדקה תציל ממות".

נמצאנו למדים, שכשם שתכונה טבעית היא בברזל לחתוך את ההר, ובמים לכבות את האש וכן כולם, כך תכונה היא בצדקה להציל ממיתה. את זה רוצים חז"ל להשמיענו במנותם את כל הדברים הללו ומשווים אותם עם הצדקה.

הגאון רבי אליהו הכהן מאיזמיר זצ"ל כתב (בספרו **מעיל צדקה**): כל הנותן צדקה, אפילו ניתן רשות למלאך הפורענות לפרע ממנו, אין מלאך הממונה על הצדקות מניחו לפגוע בו, אלא רץ בין מלאכי השלום, עומד לפני הקב"ה ומלמד עליו סגוריה ואומר: רבונו של עולם, פלוני שנתת רשות לאבדו, זכות גדולה בידו...

כתב הרב הלל קופרמן שליט"א (בספר **הללי נפשי**): מעשה ביהודי שהיה נחשב לבעל צדקה גדול ונהרג במיתה משונה רח"ל. ושאלנו את **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל על פשר אסון זה. והשיב: בטוחני שיהודי זה לא נתן אפילו מעשר כספים, כי אם היה נותן, לא היה מת גם אם הגיעו זמנו!

והוסיף הרב שטיינמן: "אדם עשיר בקנה-מדה שלו, חייב מעיקר הדין לתת לפחות חומש! ובדרך כלל העשירים הגדולים רחוקים מלתת אפילו מעשר, ועל כל תרומה מבקשים "שלטים ופרסום"... ושאלנו: האם מרשה לנו לפרסם דברים אלו ברבים? וענה: "בוודאי שכן, אני לא מדבר דברי בסתר".

עלון "איש לרעהו" פרשת כי תשא הוקדש לעילוי נשמת **ראש ישיבת מעלות התורה הגאון רבי שמואל בן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל** נלב"ע בליל ש"ק פרשת תצוה ט אדר ת.נ.צ.ב.ה.

לגמול חסד עם חתן וכלה, לסייע להם בממון ולשמחם ביום חופתם!

נלמד מהפסוק: "ויתן אל משה ככלתו" (פרק לא-יח)

וכתב רש"י: "ככלתו, כתיב חסר, שנמסרה לו תורה במתנה ככלה לחתן... ומובא בצוואת רבי אליעזר הגדול: "בני, הוי זהיר בהכנסת כלה לחופה ולשמח חתן, שכל המשמחו כאילו קיבל תורה מהר סיני שנאמר "ויתן אל משה ככלתו" - כלתו כתיב, ודאי יום שנתנה תורה, כיום שנכנסה כלה לחופה". ב' עניני חסד, הנעשים עם החתן והכלה כלולים כאן: א) חסד בגופו, ע"י שמשמח את החתן והכלה. ב) חסד בממונו, ע"י שמספק להם את הוצאות החתונה ושאר צרכיהם ההכרחיים.

מובא בשם כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל שכאשר מסייעים לחתן וכלה ודואגים להם לצרכי הנישואין, אזי האדם המסייע, מקבל לא רק את שכר מצוות הכנסת כלה, אלא לזכותו נזקפים גם כל הדרות שיצאו מזיווג זה. ומלבד שאוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, הוא מקבל שכר גם על התורה והמצוות שיוצאי חלציהם מקיימים עד סוף כל הדורות.

חידוש נוסף מפורסם מבעל החתם סופר שהורה לגבאי צדקה, ליטול ממון מקופת "הכנסת כלה" ולמסור לתלמיד חכם מופלג שהוא עני ושרוי במצוקה. ותמך יתדותיו לעשות זאת עפ"י המדרש בפרשתינו על הפסוק "ויתן אל משה ככלתו" - כמו כלה מקושטת בכ"ד תכשיטין, אף תלמיד חכם מקושט בכ"ד ספרים. ומלך פורץ גדר ותלמיד חכם יש לו דין מלך ודין כלה.

עפ"י הוראה זו של החתם סופר, נשאל כ"ק האדמו"ר גאב"ד אונוואר - הגאון רבי מנשה קליין זצ"ל (בשו"ת משנה הלכות חלק ו' סימן קס"ז) על גבאי צדקה שאוסף מעות עבור תלמיד חכם מופלג השרוי במצוקה נוראה, האם מותר לו לומר לנדיבים שאוסף עבור "הכנסת כלה" כדי שיתנו לו יותר [שהרי לת"ח יש דין "כלה"]?!

והשיב גאב"ד אונוואר שאין הנידון דומה להוראת החתם סופר, כי במעשה שהיה אצל החתם סופר, לא היה שום ענין של שקר או גניבת דעת. שכן אחר שנתנו לקופת הכנסת כלה ונתעורר ליתן לתלמיד חכם מופלג, נסתפקו בדין האם משנים מצדקה לצדקה, ובוזה הורה החתם סופר שאפשר [במקרה המסויים הזה] לשנות עפ"י המדרש הנ"ל. ברם בנידון שלנו הרי הגבאי משקר ומטעה הבריות שאוסף לצורך הכנסת כלה בעוד שאין זה אמת. ואף שבמדרש נקרא תלמיד חכם "כלה", מכל מקום בעיני הבריות לא נקרא כלה, ואם היה יודע הנדיב שכוונתו לתלמיד חכם היה נותן פחות, נמצא שיש בזה שקר וגניבת דעת. עכ"ד

מן הראוי לציין, כי גם מצד הורי החתן והכלה לצמצם ככל האפשר את הוצאותיהם, וכמו שמובא מכ"ק האדמו"ר בעל האמרי חיים שאמר כי "פשתה הספחת של חיי מותרות, כל אחד רודף ומתחרה עם חבריו ואף רוצה לעלות על הזולת. והתוצאה היא שנעשה בעל חוב גדול, ומשלם רבית קצוצה.

נצייר נא - אומר האמרי חיים - כשאדם משיא את בנו או בתו, דורשים ממנו דירה עם רהיטים מפוארים ומהודרים. מקום השמחה צריך להיות באולם היותר נאה. אורחים למאות אוכלים ושותים מעדנים ומשקאות מן המובחר, והמה הולכים לביתם שמחים וטובי לב, חוץ מהתערומת על בעל השמחה, שלא כבדם כראוי להם, לפי דעתם המשובשת, ובעל השמחה נשאר עייף רעב ויגע, מלא דאגות וצרות מהחובות הגדולים הרובצים עליו. מהיכן יקח לשלם השטרות ביום מחר ולאחר זמן. ח"ו השמחה

הוצאות נישואין לפי התקנון...

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שימש בין היתר גם כראש כולל שומרי החומות. בכלל זה היתה תקנה מיוחדת שכל אחד מלומדי הכולל שמשיא את אחד מילדיו מקבל מענק של עשרה נפוליאון זהב (סכום גדול בימיים ההם) לכיסוי חלק ניכר מהוצאות החתונה.

והנה אירע שכאשר הרב זוננפלד עצמו אירס את בנו, רבי יעקב מאיר, שכח גיזבר הכולל להעניק לו את עשרת הנפוליאון זהב. הרב זוננפלד החליט לא לתבוע את הממון המגיע לו כדי, אך מכיון שחסרו לו האמצעים הכספיים להוצאות החתונה, נטל שלא כדרכו הלוואות מקופות גמ"ח.

ב"אופרוף" שנערך בשבת שלפני החתונה, השתתף גם הגיזבר ונתכבד בעליה לתורה לפי הוראה מיוחדת של הגרי"ח זוננפלד, כנראה להוציא מלבו כל שמץ טינה והקפדה.

רק ביום החתונה נזכר הגבאי שלא נתן את עשר הנפוליאון להגרי"ח. הוא שכר כרכרה מיוחדת ושלח את שמש הכולל למסור את המעות להרב זוננפלד בתוספת דברי סליחה והתנצלות. עשה שמש הכולל כפי שנתבקש ומסר את הכסף ואת בקשת הסליחה וההתנצלות. השמש נדהם כשהרב זוננפלד החזיר לו מיד את הכסף באומרו "זה לא שייך לי"!!!

בהבחינו בתדהמת השליח הוסיף הרב זוננפלד והסביר: "ההקצבה מיועדת אמנם לסייע בהוצאות הנישואין של מיעוטי יכולת. אבל לפי התקנות, זה מיועד להוצאות החתונה ממש. ואילו אני, הלא כבר הוצאתי את הוצאות החתונה, והראיה שהנה החופה תתקיים א"ה היום אחרי הצהרים בשעטו"מ. אלא מאי, נשארתי בעל חוב. אין בתקנות סעיף האומר שזה מיועד גם לסילוק הלוואות"...

חכמת חיים - פרשת יתרו

חתונה כנגד חתונה...

כ"ק אדמו"ר רבי מרדכי מזוועהל זצ"ל למד (קודם שנתפרסם) בישיבת חיי עולם. כשאירס את בתו הוזקק לצרכי הנישואין סכום בסך עשרים ושש אלף דולר. הציעה לו הרבנית לבקש במזכירות הישיבה את רשימת הנדיבים מחו"ל ויפנה אליהם.

ואכן כבר למחרת התייצב רבי מרדכי, לפי תומו, במשרד וביקש מבוקשו. "נענה" המזכיר לבקשתו והגיש לו רשימת גבירים הגרים בחו"ל. אך לא את הגבירים הפעילים (הרלוונטיים) שהישיבה נתמכת מהם עתה, אלא רשימה ישנה אשר זה מכבר הפסיקו לתרום.

היה מי שהעיר את תשומת לבו של רבי מרדכי על כך. אך תגובתו היתה: וכי על הנדיבים אנו סומכים, הרי רק על ה' לבדו, אלא שמוטלת עלינו חובת ההשתדלות... ואכן בתור "השתדלות" גרידא כתב רבי מרדכי מכתב לגביר אחד בלבד - הראשון ברשימה, בזה הלשון: "אני לומד בישיבת חיי עולם, ארסתי את בתי, ואין לי פרוטה לפורטה, ואני זקוק לעשרים וששה אלף דולר".

כעבור מספר שבועות נתקבל בביתו מכתב ובו המחאה בדיוק על הסכום של עשרים וששה אלף דולר. רבי מרדכי ניגש למזכירות כדי להודות... כששמע המזכיר כמה קיבל נדהם והודה: "הרי נתתי לך את רשימת פושטי הרגל"... המזכיר הורה מיד למתרים של הישיבה לפנות לאותו גביר ולברר אצלו מדוע פסק לתרום לישיבה?

סיפר לו הגביר: "לצערי אני ב'פשיטת רגל" ועדיין לא התאוששתי. הכסף שנתתי לאותו אברך, זה כספה של בתי שחלתה ולאחר אירוסיה מצבה הלך והדרדר. התייעצתי עם הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל והורה לי שאם יש לבתי חסכוניות שאתרום את כל הכסף לצדקה ועדיף הכנסת כלה שתהיה חתונה כנגד חתונה.

"כשקיבלנו באותו שבוע את מכתבו של רבי מרדכי וראיתי שהסכום שביקש הוא בדיוק כערך הסכום שבתי חסכה בעבודתה, שלחתי מיד אליו את כל הסכום, ואכן מצב של בתי הוטב באופן בלתי צפוי והיא הולכת ומבריא בה"ס"ד.

חשוקי חמד

המשך – הכנסת כלה ושמחת חתן

נהפכת אצלו לתוגה. עכ"ד.

כלי הכסף שנעלמו...

הוריו של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל היו ידועים בעיירה וואבוילניק כבעלי צדקה וחסד. פעם אירע שהוצרכו בעיירה לסכום כסף כדי לחתן כלה יתומה. בידועם את ליבה הרחום של האם פנו אליה גבאיי הצדקה.

באותם ימים לא היתה הפרוטה מצויה בבית, אך לבה הרחום לא יכל לעמוד מנגד, מצוקתה של הכלה היתומה טרדה את מנוחתה: "סוף סוף זוכה אותה מסכנה להקים בית, היאך ניתן לעמוד מנגד"!

לפתע נפלו עיניה על הארון המסוגר, שם שכנו כלי הכסף שבעלה רבי עזריאל נתן לה במתנה גמורה כדי שתוכל לעשות בהם כרצונה. כלים אלה נועדו על ידה לשימוש בחג הפסח, הם היו בעלי ערך, ולכן היססה, ואז החליטה בכ"ז לעשות מעשה. ביד בוטחת פתחה את דלתות הארון, וכלי הכסף היקרים נמסרו לידי הגבאים...

בהגיע ליל הסדר ניגש רבי עזריאל לעטר את שולחן החג בכלים הנאים. כשפנה להוציאם מהארון הופתע. הארון ריק. לתמיחתה: "היכן הכלים"? השיבה: "בכלי הכסף הוקם בית בישראל"!

מרו הרב שך

בענין זה מצינו בתנ"ך שתי סעודות ידועות של שמחת נישואין: סעודה אחת היתה אצל לבן וכמו שכתוב בפסוק (בראשית כט-כב) "ויאסוף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה". ואילו הסעודה השניה היתה אצל בועז, ומבואר שלקח רק עשרה אנשים. מה ההבדל ביניהם שלבן הזמין את כל אנשי המקום לסעודה ובוועז קרא רק לעשרה אנשים?!

אלא ההבדל ביניהם הוא שבועז עשה את כל הסעודה על חשבונו ועל כן הסתפק בעשרה אנשים, מה שאין כן לבן עשה את הסעודה לא על חשבונו, חלילה, אלא על חשבון אנשי המקום כדברי חז"ל (במד"ר ע-ט) שרימה אותם, וממילא במצב כזה, לא היה איכפת לו להזמין לסעודה את כל אנשי המקום.

ומבואר בשם החפץ חיים שהביא ראייה לדברי חז"ל שלבן עשה את הסעודה על חשבון אנשי המקום, מלשון הפסוק "ויאסוף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה". והרי דרך העולם שקודם מכינים את הסעודה ורק אחר כך מזמינים את האורחים וכאן כתוב קודם את קריאת האורחים. אלא הקדים לבן והזמינם מפני שהיה צריך לקחת מהם עצמם את צרכי הסעודה...

מעביר על מדותיו

"לא ראינו נרדף שמפסיד"...

כידוע, כיהן הגה"צ רבי ירוחם לייבוביץ זצ"ל כמשגיח בישיבת ראדין - ישיבתו של החפץ חיים, טרם הגיע לכהן כמשגיח בישיבת מיר.

כאשר דחקה לו השעה בישיבת ראדין עקב התעקשותו הבלתי מתפשרת על לימוד המוסר שיונהג בישיבה, דבר שעורר תסיסה רבתי בקרב רבים מבני הישיבה שלא הסתירו זאת. נכנס רבי ירוחם אל החפץ חיים להועץ בו כדת מה לעשות האם להמשיך במלחמתו בתוך הישיבה או שמא עליו למשוך ידיו מכל הרעיון ולעזוב את הישיבה.

ענה לו הח"ח: "אף פעם לא ראיתי נרדף שמפסיד"... הבין רבי ירוחם מדבריו שכדאי לו לוותר ולעזוב את הישיבה. הוא אכן עבר לישיבת מיר, שם הצליח ועלה לגדולה והגיע לעצם שיא פריחתו ותפארתו.

"אני צריך לתת לו יותר"...

סיפר נכדו של הגרא"ל שטיינמן זצ"ל: מידי ראש חודש, היו מגיעים עשרות ראשי כוללים וישיבות לקבל מידי הרב שטיינמן סכומי כסף. במשך כל היום היה תור ארוך שהגיע עד המדרכה ברחוב חזון איש. אחד מהעומדים בתור באופן קבוע, היה אדם שביזה והשמיץ את הרב שטיינמן ברבים בהדפסת מודעות-רחוב נגדו...

אמר הנכד להרב שטיינמן: "האם ראש הישיבה יודע שפלוני שמקבל תמיכה כספית חודשית, משמיצו ברבים".... הגיב הרב שטיינמן: "אם כך הרי שביחס אליו כבר אין לי את שיקול הדעת הנכון כמה לתת לו... כי לכל אחד אני נותן כפי שיקול דעתי, אך אצלו יש לי כבר "נגיעות", ואם כן אני צריך לתת לו יותר... כדי לצאת מן הספק"!!

מלמל הנכד ברוב מבוכתו: "אם כן, שווה לראשי הכוללים להשמיץ את סבא... ככל שירבו במודעות-רחוב נגד סבא, כך יקבלו יותר"...

להדבק במדותיו של הקב"ה ולהיות "ארץ אפים" ומוחל על עלבוננו !

נלמד מפסוקי סדר י"ג מדות רחמים (פרק לד-ז)

ואמרו חז"ל (ראש השנה יז): כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם וכו'. **ובספר ראשית חכמה (שער הענוה פ"א) כתב:** שמעתי בשם הגאונים על מה שאמרו חז"ל יעשו לפני כסדר הזה, הכוונה שיעשו סדר המדות שלימד הקב"ה למשה שהוא א-ל רחום וחנון. דהיינו מה הוא רחום אף אתה תהיה רחום וכך לכל הי"ג מדות. ואז אם יקיים את המדות הללו בפועל, הקב"ה ימחול לו על עוונותיו.

בעיצומה של שירת הים שהיא השירה על הנס הגלוי והמפורסם ביותר, אמרו ישראל את השבח הגדול ביותר "מי כמוך באלוקים ה'" ודרשו חז"ל במכילתא: "מי כמוך באלמים, שומע עלבון בניך ושותק, שנאמר "החשתי מעולם, אחריש, אתאפק, כילודה אפעה, אשום ואשאף יחד".

את המדה העליונה הזו שבמדותיו של הקב"ה מבאר הרמ"ק זצ"ל (בספר תומר דבורה): "מורה על היות הקב"ה מלך עלוב. סובל עלבון מה שלא יכילתו רעיון. הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא יהיה האדם ניזון ומתקיים בכח עליון המשפיע עליו, והרי תמצא שמעולם לא חטא אדם כנגדו שלא יהיה הוא באותו רגע ממש שופע שפע קיומו ותנועת אבריו.

ומוסיף הרמ"ק: "ואם היות שהאדם חוטא בכח ההוא, לא מנע ממנו כלל אלא סובל הקב"ה עלבון כזה להיות משפיע בו תנועת אבריו, והוא מוציא אותו כח באותו רגע בחטא ועון ומכעים והקב"ה סובל. ולא תאמר שאינו יכול למנוע ממנו הטוב ההוא ח"ו, שהרי בכוחו ברגע כמימרא שתיבש ידו ורגליו כעין שנעשה לירבעם, ועל כ"ז שהכח בידו להחזיר הכח הנשפע ההוא, והיה לו לומר, כיון שאתה חוטא נגדי - חטא בשלך ולא בשלי! לא מפני זה מנע טובו מן האדם אלא סבל עלבון והשפיע הכח, והשיב לאדם טובו. זה עלבון. סבלנות מה שלא יסופר, וע"ז קוראים מלאכי השרת להקב"ה מלך עלוב"...

ולכך מצאו לנכון לשבח את הקב"ה "הא-ל הגדול הגבור והנורא", אף אחרי החורבן בתוך הגלות, כפי שאומרים חז"ל בגמרא (יומא סט): היאך יוכלו לאמר "הנורא" כשעכו"ם מקרקרים בהיכלו? כיצד יוכלו לשבח "הגבור" כשנכרים משתעבדים בבניו? באו אנשי כנה"ג ואמרו: "אדרבה, זוהי גבורת גבורתו שכובש כעסו ונותן ארץ אפים לרשעים. ואלו נוראותיו, שאלמלא מוראו של הקב"ה, היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות! וכך צריך גם האדם לנהוג כלפי רעהו, מתוך חובתו להבדק במדותיו של הקב"ה. וכדברי הראשית חכמה (שער הענוה פ"א) עיי"ש מה שכתב בשם הגאונים.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

"...ומתנות לאֲבִינִים" ! / הרב נפתלי וינברג

מה דעתכם להיתקל באיזה בוקר-בהיר במודעה בזה הלשון:

מיזם המיליארד!

קבוצת אֵלִי-הון מצפון אמריקה ואירופה, תרמו יחדיו מיליארד דולר (\$1,000,000,000) למטרות שמחת חתן-וכלה.

כל משפחה מאנ"ש שמשאיה את אחד מצאצאיה, זכאית לקבל 50,000 ₪.

שימו לב; מדובר **במענק** ולא בהלוואה.

לקבלת המענק יש לגשת למשרדי הקרן.

* * *

קוראים יקרים! אם תרצו – אין דבר העומד בפני הרצון!

כמעט מידי יום ביומו אני פוגש בתיבת-דואר שלי מכתב בקשה [שְׁנָאָר-בְּרִיּוֹ' בלע"ז]. במכתב מתואר תמיד בעל משפחה גדולה שחיתן, מחתן או יחתן את אחד מצאצאיו. כמעט תמיד יסתיים התיאור בקביעה האלמותית 'וְלָרֶשׁ אֵין כָּל' - אפילו לא להוצאות המינימליות!

קעת תארו לעצמכם שהמודעה בה פתחנו איננה דמיון-פורח אלא מציאות ורודה. אבי הכלה ניגש למשרדי הקרן, מקבל מעטפת מזומנים ומחייך כל הדרך לחתונה.

הלוואי!

מורי ורבותי, יש מישהו שיכול לממש את החלום הזה. להפוך אותו למציאות!

הוא לא מתגורר בצפון אמריקה, גם לא באירופה. הוא מתגורר כאן. הוא **אני – ואתה.**

* * *

כלפי מה הדברים אמורים!

פעם שחה באוזני גויה מבוגרת, שעבדה בארץ: אני לא מבינה את היהודים. בבית שלי חינכו אותי שאם אין כסף לא קונים. וכאן אני רואה את האנשים קונים וקונים וקונים. הם חיים בעוני, ללא הכנסה מספקת, ובכל זאת קונים וקונים וקונים.

עניתי לה מה שענית, אבל זה רק מפני שחששתי לחילול-השם.

אותה דחיתי בקש, אבל לא נעים להודות באמת עד כמה שהיא צדקה.

משפחה שמצהירה שאין לה להוצאות מינימליות, מוציאה בליל חתונה אחד עשרות אלפי שקלים. ואני שואל: למה?

התשובה ברורה מאליה: **הרי כ-ו-ל-ם** נוהגים כך, ומדוע שנהיה שונים מהם!?

וכאן אנו באים עם הצעה: בוא נשנה את ה"כ-ו-ל-ם"! מי אמר שהמצב חייב להישאר כך? אם זו רק תוצאה של לחץ חברתי, אז בוא נתמקד ונטפל בו. תמיד יהיו אנשים חסרי שדרה, שגם אחרי שהנורמות ישתנו לטובה ימשיכו לערוך חתונות גדולות בחשש "מה יאמרו הבריות". אבל לא אליהם אנו מכוונים, כי אם לרובא דרובא דעלמא שמבינים שזה אבסורד לקיים "חגיגה" עם מאות משתתפים, כשאין לך בכיס כסף אפילו למאה איש...

ואגב: כשנשאל מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על מה לוותר כשניגשים לשידוכים? השיב: "לוותר על מה יאמרו הבריות".... (מאחרי הפרגוד)

תכל'ס, הרעיון הוא פשוט. להתאים את האירועים שאנו עורכים בהתאם לכיס שלנו. אין לך כסף מיותר להזמין 400 איש (ולמי יש?) אז תזמין 40. אין לך כסף מיותר לצלם שלא מסתפק בפחות

מאלפי שקלים, תזמין צלם שכן מסתפק. אין לך כסף מיותר לשבת שבע ברכות עם 70 משתתפים; תזמין רק מנין!

הגיע הזמן שהציבור שלנו - שרובו גאה על העובדה שאנו רואים במוח את החלק הכי חשוב באדם - יפעל לפי מה שהשכל קובע, ולא לפי מה שהחברה מכתובה!

* * *

יהיו מי שיטענו: אותנו ההורים שכנעת, אך מה עם הילדים? הצעירים שמקימים את ביתם ומפעילים לחץ על ההורים?

התשובה לשאלה זו חד משמעית: אנחנו שולחים את ילדינו למיטב המוסדות, ובהחלט מצפים מהם לרכוש ערכים פנימיים. ו'איזהו עשיר השמת בחלקו' הוא אחד מהם! ומה עם 'כיבוד הורים'? והסתפקות במועט? היעלה על הדעת שההורים יפיקו אירוע ענק כשאין להם אפילו כסף להטעין רב-קו?

אתם מתביישים מהחברים? הרי כל החיים מלמדים אותנו שכל מה שהקב"ה עושה לנו הוא הטוב ביותר. אם היה יכול להיות טוב יותר, הקב"ה כבר עושה את זה. אז ברור שהמצב הנוכחי הוא הטוב ביותר עבורנו! מה יש להתבייש? עליכם להיות גאים שאתם שמחים ומאושרים עם מה שהקב"ה נותן; גאים, שמחים ומאושרים שאבא שלכם מוסר את נפשו לתורה! האם השותפות שלכם במסירות נפשו היא הבקשה לערוך אירוע "כמו כ-ו-ל-ם" למרות שידוע לכם שאין בידו פרוטה לפורטה?

אם הצעירים עדיין לא השתכנעו מהנימוקים שהצגנו, אם ה'שמח בחלקו' הוא לא אחד הכלים המרכזיים בארגון שלהם, אז היכן פירות ההשקעה של מערכת החינוך? ואולי לא משקיעים מספיק בתחומים אלו? אם-כן דרושה מהפכה לטובה!

לא הייתי כותב זאת אלמלא שמעתי את הדברים מכמה אנשי-חינוך מנוסים ואמיתיים שאמרו לי במפורש שהחינוך שלנו על כל מעלותיו יש בו עדיין צורך לתקן וכאן אוסיף בכאב, על אותם אברכים עמלי תורה שלחוצים מחתונות ילדיהם שנוסעים לחו"ל לנקוש על פתחי נדיבים או שולחים מכתבי בקשות לעזרה או שמתבזים ומשפילים כבוד תורתם בכך שמתבזבזים בבתי הכנסת ובבתים ובפיהם בקשות לעזרה לחתונות ילדיהם שיחיו. ואולי אם היו מסתפקים יותר במועט ולא חוששים ממה יאמרו הבריות היו יכולים לחסוך בזיון זה.

הייתי לא מזמן בחתונה שחיתן אברך ת"ח ולא ראיתי אף אחד בחתונה עם חיוך על פניו, לא הורי החתן לא הורי הכלה, ואף לא האורחים, אפילו בריקודים לא חייכו. האם אין זה מצב שדרש תיקון יסודי? אין לברוח ממנו, והוא אפשרי. התיקון הוא לא כלכלי - אלא חינוך נכון והשקפה נכונה ללא פינוקים.

* * *

אני קורא בשורות אלו לכל עסקן, איש-רוח ובעל השפעה להצטרף אלינו. נוכל יחדיו לגבש תכנית פעולה. אנחנו זקוקים למעשים ולא לדיבורים, שכן לא המדרש עיקר אלא המעשה!

כאשר נצליח לשנות נורמות לטובה, פתאום יתברר שכל משפחה חוסכת עשרות אלפי שקלים בהשאת כל ילד. במילים אחרות: **פתאום יתברר שהקרן הדמיונית שתורמת 50,000 ₪ לנישואי כל ילד אכן קיימת במציאות.** והא ראיה: כל משפחה שהשיאה ילד חסכה סכום זהה!...

כאשר נזכה בשיעור דשמיא לקדם את הרעיון יהיה זה ה"מתנות לאֲבִינִים" המשמעותי ביותר שאפשר לתת לעם-ישראל...

אָ פְּרִיעֵכֶן פּוֹרִים!

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il